

VÁLOGATÁS

az OSZK új szerzeményeiből

Deutsch-ungarische Beziehungen in Naturwissenschaft und Technik nach dem Zweiten Weltkrieg/
hrsg. von Holger Fischer. – München: Oldenbourg, 1999. – 555 p. – (Südosteuropäische Arbeiten; 103.)

ISBN 3-485-56436-6

A német-magyar tudományos kapcsolatok hosszú múltra tekintenek vissza. A különböző szintű együttműködések – a kutatások eddigi eredményei alapján – mindkét fél tudományos életének fejlődését jelentősen előmozdították. Ez a publikáció a német-magyar kapcsolatokat a természettudományok és a technika területén a második világháborút követő időszakban vizsgálja. Ebben a témakörben ez a második kötet, mely közös kutatás eredményeként jött létre. Az első is német állami támogatással készült, az 1945 előtti tudományos-technikai együttműködésről. A közös kutatómunkát a

Hamburgi Egyetem Finnugor Intézetének Hungarológiai Központja, illetve az Országos Műszaki Múzeum koordinálta.

A kötet szerzői esettanulmányokon keresztül elemzik a természettudományos-technikai kapcsolatokat mind Kelet-, mind Nyugat-Németország viszonylatában. *Holger Fischer* előszavában kiemeli, hogy Magyarország mindkét német állammal eltérő tartalmú és formájú kapcsolatrendszert fejlesztett ki, amelyet a válogatással lehetőleg minél több tudományterületen igyekszik bemutatni a teljesség igénye nélkül. A kutatási eredmények példaértékűnek tekinthetők és általánosításra is lehetőséget adnak.

Az első fejezetben a tudománypolitika alapvető kérdéseit ismerheti meg a német nyelvű olvasó. *Holger Fischer* tanulmányában a tudományszervezés rendszerét és felépítését, a nemzetközi tudományos kapcsolatok szervezeti mechanizmusait elemzi. *Biegelbauer Péter* a kutatási- és technológiapoli-

tikát vizsgálja, kiemelve az 1948-as, az 1968-as és az 1989/90-es átalakulási folyamat szerepét.

A második fejezet a tudományos kapcsolatokat az intézményi síkon igyekszik bemutatni. Holger Fischer a hetvenes évektől egyre intenzívebbé váló magyar-nyugatnémet tudományos kapcsolatrendszerrel világítja át. Az NDK és Magyarország tudományos akadémiái közötti rugalmatlan és politikával átszótt kapcsolatokat *Wolfgang Göbel* a kutatási jelentések elemzésén keresztül láttatja. Az oktatáspolitikába a keresztfélèves diákcsere tapasztalatainak bemutatásával kapunk bepillantást *Bärbel Last* és *Szögi László* tollából.

A harmadik fejezet néhány kisebb, könnyen áttekinthető természettudományi terület kapcsolatait elemzi. Németország ezen a területen elvesztette korábbi vezető szerepét az USA-val szemben, Magyarország pedig a Szovjetunió vonzáskörébe került. *Palló Gábor* az MTA központi kutatásirányítási gyakorlatában vizsgálja a német kapcsolatokat a tanulmányutak, az ösztöndíjak, a külföldi publikációs lehetőségek és a tiszteletbeli akadémiai tagság szempontjából. *Gudrun Wolfschmidt* az asztronómia és asztrofizika területén veszi górcső alá a két nemzet tudományos kapcsolatait. A nyolcvanas évek végére jelentős fellendülést tapasztal, amit az 1956-os forradalom hatására vezet vissza. *Dövényi Zoltán* a földrajztudomány terén kialakult kapcsolatokban nagy jelentőséget tulajdonít a kölcsönös ösztöndíjas tapasztalatcsere lehetőségeinek. *Julia Thiele* a növénygenetikai kutatásokban ugyancsak a személyes külföldi kapcsolatok döntő befolyását igazolja, három tudós munkásságának bemutatása kapcsán. A következő fejezet az ipari kapcsolatok világába ad betekintést. *Jeszenszky Sándor* a Siemens AG kapcsán bizonyítja, hogy nemcsak termékek és gyártási eljárások cseréjéről van szó, hanem a kapcsolatok lehetővé tették a szabadalmak, tervezési eljárások és biztonsági előírások cseréjét is. Sikeres vállalatpolitikája, hosszú távú együttműködési készsége azonos technológiai szint elérését célozza.

Hans-Liudger Dienel a tehergépkocsi gyártásban hasonlítja össze a KGST-n belüli és a két német állammal bilaterális egyezményekben szabályozott ipari együttműködést. Az utolsó fejezetben *Endrei Walter* és *Vámos Éva* tollából betekintést kapunk az ipari múzeumok és a nemzetközi ipari vásárok kínálta együttműködés lehetőségeibe.

Holger Fischer végül összegzi a világháború utáni német-magyar természettudományos-technikai együttműködés tendenciáit. Eszerint Magyarországnak ebben az időszakban a tudományos kapcsolatok területén legfontosabb partnere Németország volt. A háború után csak a szellemiekre visszaszorult kapcsolatok az NDK-val létrejött együttműködéssel erősödtek. Magyar részről az NDK-val és az NSZK-val is politikailag motivált keretmegállapodások jöttek létre, amelyek különösen intézményi síkon működtek jól. Bilaterális egyezmények alapján tartották a kapcsolatot az akadémiák, egyetemek, kutatóintézetek és a nagyüzemek. Az NDK-val meglehetősen merev, formalizált volt a kapcsolatunk. Az NSZK-val tartalmasabb együttműködés alakult ki, de ezt szerződésekkel kodifikálni csak a hetvenes évek végétől sikerült. Ebben jelentős szerepe volt a kutatók személyes kapcsolatainak, a tanulmányutaknak, ösztöndíjaknak és meghívásoknak.

A természettudományos és technikai együttműködés területéről vett példák bizonyítják, hogy a német-magyar tudományos kapcsolatoknak mély történelmi gyökereik van. Ezek biztosítják, hogy a politikailag motivált átmeneti megszakítás ellenére, Magyarország ismét gyorsan visszataláljon a nyugati tudományos fejlődés áramlatába.

Holger Fischer, a kötet közreadója a Hamburgi Egyetem Finnugor Intézete Hungarológiai Központjának vezetője. Számos műve jelent meg a 19–20. századi magyar irodalomról és történelemről.

(*Lóránt Istvánné*)

The Finno-Ugric Republics and the Russian State/Rein Taagepera. – London: Hurst a. Company, 1999. – XIII, 449 p.
ISBN 1-85065-293-7

Ez a kiadvány a finnugor és szamojéd nyelveket beszélő népekkel foglalkozik: marikkal, komikkal, udmurtokkal, nyenyecekkel, karélokkal, moksákkal. Ezek a népcsoportok a volt Szovjetunió területén önálló köztársaságok vagy autonóm régiók formájában élnek. (Az Oroszország határán túl élő három, finnugor nyelvet beszélő országgal: Finnországgal, Észtországgal és Magyarországgal a szerző csak a tárgyalt népekre gyakorolt hatásuk szempontjából foglalkozik.)

A keleti finnugor népek elkülönültek a körülöttük élő török és orosz szomszédaitól és megőrizték identitásukat. A hosszú politikai süllyesztő után, melyben évtizedeken keresztül éltek, a jövőben komoly hatást gyakorolhatnak Kelet-Európa történetére, ezért fontos, hogy az angolszász világ számára bemutassák őket.

Bár 1991-ben a volt Szovjetunió érdekszférájába tartozó legtöbb állam függetlenné vált, az Orosz Föderáció területén még mindig 25 millió más, az orosztól eltérő nemzetiségű ember él.

A témáról – a keleti finnugor népek életéről és politikai helyzetéről – mai napig igen kevés angol nyelvű publikáció látott napvilágot. Két magyar szerző, *Hajdú Péter* és az Egyesült Államokban élő *Sinor Dénes* professzor írt jelentős angol nyelvű művet, az előbbi etnográfiai az utóbbi nyelvészeti szempontokat helyezve előtérbe, de mindkét mű a Szovjetunió széthullása előtt íródott, ennek megfelelően bizonyos vonatkozásokban elveszítették jelentőségüket. A moszkvai hivatalos körök egyébként is igen erősen cenzúrázták a kimenő információkat.

A fent említetteken kívül a szerzőnek csak részletkérdésre kiterjedő angol, illetve néhány német vagy finnugor nyelvű mű állt rendelkezésére.

A szerző – a fentebb ismertetett művek felhasználásával – megkísérelte a szóban forgó népek múltját kiindulási pontnak tekinteni jelenük megismertetésében. A jelenlegi helyzet megrajzolásához különféle sajtójelentésekre és egyéb első-, illetve másodkézből származó információra és néhány közvetlen megfigyelésre hagyatkozhatott. A demográfiai analízisek végül kimaradtak; bár ezek sokszor hasznosak, de ez esetben a szerző fontosabbnak tartotta azzal foglalkozni, milyenek a marik, az udmurtok, miben különböznek egymástól, és arra összpontosítani, amit ezen népek kultúrájáról, irodalmáról tudni kell. Ami a jövőt illeti: az alapvető veszélyek, melyekkel a finnugor köztársaságoknak szembe kell nézniük részben környezeti, részben politikai jellegűek. A kommunizmusnak leáldozott, de a nyersanyagok kitermelése a környezetet károsítja, a Kreml jelenlegi urai pedig elődeik elnyomó politikáját szeretnék folytatni.

Rein Taagepera tudatosan törekszik arra, hogy megismertesse a világgal a keleti finn-ugor köztársaságok szerepét, a világban elfoglalt helyét, és az új veszélyeket, melyekkel ezeknek a kis finnugor népeknek szembe kell nézniük.

Számunkra azért érdekes a mű, mert közvetlen nyelvrokonainknak, a mariknak és a komiknak több fejezetet is szentel.

(*Kaibinger Károlyné*)

MINI, Guido

Parole senza frontiere: dizionario delle parole straniere in uso nelle lingua italiana / di Guido Mini; rilettura e uniformazione redazionale e cura di Fabio Rizzi. – Bologna: Zanichelli, cop. 1998. – VIII. 328 p.

ISBN 88-08-09094-9

„A jeansbe öltözött sneakerst viselő Tony felségítette partnerét, egy szóke, meglehetősen nature teen-

agert a scramblerre. A lány arcán nyoma sem volt make-upnak, csak a szokásos stressz látszott rajta. Ékszert sem viselt, csak a megszokott hatalmas pendantjait. Tony egy weekenden ismerkedett meg vele, valamelyik fast foodban, a nem egészen divatmajom jeuness dorée egyik népszerű meetingjén. Egy hamburger és egy long drink között a kölcsönös feeling tout court flirtté változott. A scrambler belevetette magát a városi forgalom via crucisába, hogy mihamarabb elérhessenek a legközelebbi nightba.”

A szerző-szerkesztő előszava szerint hasonló „irodalmi szöveggel” ma már bármelyik lap hasábjain találkozhatunk. Az idézet persze pamflet, de hogy a stilisztikai csúnyaságánál maradjunk: napjainkban a kulturális globalizáció korában Guido Mini félelme korántsem megalapozatlan. A szótárat felütve azonban annak tartalma valahogy mégsem képes túlzottan nagy félelmet kelteni. A magyarázat talán az, hogy tagadhatatlanul előítéletes várakozásaink ellenére sem csak az „ijesztő és üres amerikanizálódással” szembesülünk, bár kétségtelen: a jövevényszavak használatának százalékos megoszlását nézve, valóban magas az amerikai angol eredet. Nem kisebb arányban vannak jelen a brit angol, a francia, a német stb. eredetű kifejezések is. A szótár anyaga a köznyelvre épül. A gyakorlatilag lefordíthatatlan szaknyelvi kifejezésekből csak a mindennapos használatba átszívargott példákat sorolja fel. Kb. 40 nyelvvel dolgozik, amelyek között nemcsak élő nyelveket szerepeltet. Feltűnően sok a latin példa, amely még akkor is meglepő, ha tudjuk „vigyázó szemünket éppen egy neolatin szótárra vetjük”. Talán mégsem kellene eleve a belénk sulykolt beidegződéseink marionettfigurájaként reagálnunk. Sic! Ezredvégi félelmeink közepette ez a szótár, mintha sokkal inkább a kultúrák nem is olyan fertőző átjárhatóságáról tanúskodnék. Kétségtelen: mély és magaskultúra párharca is benne foglaltatik. Eldöntendő kérdés: vajon e meglepően pozitív tapasztalat oka abban keresendő-e, hogy a déli kultúrák, esetünkben éppen az olasz, nehezebben ad-

ják meg magukat a „betolakodóknak”, vagy természetesebben élük meg a nyelvi egymás mellett élés problémáját is.

A szótár felépítésében minden szó és kifejezés a következő szabályok szerint szerepel:

- ☉ az eredeti és az esetlegesen italianizálódott kiejtés feltüntetése;
- ☉ nyelvtani kategóriák szerinti meghatározás;
- ☉ az eredeti nyelv megjelölése;
- ☉ szakterületi besorolás;
- ☉ a szavak vagy kifejezések szükség esetén magyarázatokkal ellátott olasz fordítása;
- ☉ a fontosabb szókapcsolatok vagy mondatok felsorolása, előfordulásuk gyakoriságának függvényében;
- ☉ szükség szerint etimológiai leírás, esetlegesen az irodalmi jelentés ismertetése.

A „Parole senza frontiere...” (*Szavak határok nélkül. Az olasz nyelvben használatos idegen szavak szótára*) nem ijesztő dokumentum. Semmiképpen sem globalizációs mumus. Sokkal inkább kultúrtörténeti tükör. Ugyanakkor figyelmeztetés is. Őriznünk kell kultúránkat. A más kultúrákkal való természetes és szükségszerű együttélés során ügyelnünk kell rá, hogy szóhasználatunkba lehetőség szerint csak az anyanyelvünkre valóban átültethetetlen szavak és kifejezések kerülhessenek be. A nyelvi kultúra világorökségét azonban sem elutasítanunk, sem megváltoztatnunk nem szükségszerű.

(Németh Gabriella)

MONOSZLÓY Dezső

Flucht aus Sodom / Dezső Monoszlóy; Roman. – Wien: Edition Atelier, 1999. – 401 p.
ISBN 3-8530-8033-2

A „Menekülés Szodomából” című regény önéletrajzi ihletésű mű. Lót sorsában az állásnélküli emigr-

ráns, a menekült örök sorsát mintázza meg *Monoszló Dezső*. Lót menekülését egyes egyedül az motiválja, hogy az új helyen ismét felépítse az ő „saját templomát”.

A Biblia fontos háttérre a regénynek. Az ember tudatában állandóan ott motoszkál a mennyország és az örökkévalóság ígérete, miközben ő maga minduntalan megrabolja azt. A Biblia az emberi cselekvéshez kínál választható életmodelleket. A regényben nem pusztán bibliai történetről van szó, de nem szűkíthető le a cselekmény kizárólag egy mai témára sem. Az író a szemünk láttára épít ki egy sajátos viselkedési módot és ennek szakaszait értelmezi térben és időben. Lót lelkében gondosan őrzi és ápolja múltját. A körülötte lévő alakok, még felesége, Lea is, tőle eltérő módon gondolkodnak. Lót csaknem belerokkan a teljesíthetetlen feladat súlya alatt, hogy felépítse saját templomát. Így a menekülése elvesztette értelmét.

Az erőszakot, amely elől menekült, az elefántok szimbolizálják. Amrafel, a barátságos, de kissé mephisztói rendőrfőnök testesíti meg a szabadság nélküli új helyet. Nemcsak Amrafel mindenütt jelenvalósága akadályozza Lótot álma megvalósításában, sokkal inkább feleségének, Leának viselkedése. Egyedül ő tudja, hogy Lót miben fáradozik. Leának viszont egészen mást jelent a menekülés, ezért Lót számára lassan, a bibliai történethez hasonlóan egy bálvánnyá merevedik. „Balgaság, ha két ember együtt akar menekülni. Mivel nem ugyanarról a pontról indulnak el, egészen biztos, hogy máshova fognak megérkezni.” – írja rezignáltan. A Biblia mindig jelen van, nemcsak mint életmodell, hanem mint egy hangzó háttérkulissza is, a modern nyelvi közeg tudatos ellenpontjaként. A mai köznapi nyelv és a veretes bibliai hangvétel váltakozó ritmusban ölelkeznek egymással.

A logikusan kibontakozó cselekmény, a mese addig tart, amíg az élet játszható és utána egy másik síkon örökké tovább folytatódik. Mindez lírai tömörséggel, egymásba szőtt idő- és térsíkokon, több-

szörösen eltolt dimenziókban, a legmagasabb művészi tudatossággal megjelenítve.

Monoszló Dezső Budapesten született 1923-ban. 1946-ban Magyarországról Pozsonyba menekült, nem önszántából. A sztálinizmus idején letartóztaták, a „Prágai tavasz” idején a Csehszlovákiai Írószövetség magyar szekciójának párton kívüli titkára lett. A szovjet csapatok bevonulása után 1968-ban Jugoszlávián át Bécsbe menekült és azóta is ott él.

(Loránt Istvánné)

National identities and ethnic minorities in Eastern Europe: selected papers from the Fifth World Congress of Central and East European Studies, Warsaw, 1995. / Ed. by Ray Taras. – London: Macmillan Press Ltd. 1998. - 228 p. ISBN 0-333-69553-4

Az elmúlt 10–12 évben a Kárpát-medencében, illetve Közép-Kelet Európában és a volt Szovjetunió területén végbement változások olyan kérdéseket hoztak a felszínre, amelyeket a változásokat megelőző több mint negyven év alatt a különféle társadalmi, de főként politikai erők igyekeztek „a szőnyeg alá söpörni”. Most egyszerre három olyan angol nyelvű könyv is bekerült az OSZK állományába (a most ismertető National identities... s ugyancsak e gyarapodási tájékoztatóban olvasható The Finno-Ugric Republics... és The Ukrainian resurgence), amelyek a korábban negligált témák közül a nemzetiségi kérdést állítják fókuszba.

1995-ben tartották a Central and East European Studies ötödik világkongresszusát, amely az előző konferenciákhoz képest merőben új körülmények között zajlott. A negyedik konferencia óta eltelt öt év alatt a világ keleti felén bekövetkeztek azok a változások, melyek már az előző kongresszus idején elkezdődtek, de eredményük akkor

még bizonytalan kimenetelű volt. A folyamatban lévő átalakulásokra az előző konferencia idején még nem lehetett reagálni; ehhez az azóta eltelt öt esztendőre volt szükség. Azóta sikerült analizálni és felmérni a volt Szovjetunióban és a Kelet-Európai országokban lezajlott főbb politikai, gazdasági és társadalmi összefüggéseket. E változások szellemében tették a jelen konferencia témájává a különféle nemzeti és etnikai csoportok identitás-változását, az új demokráciákban játszott szerepüket és politikai hatásukat, törekvésüket, hogy ez addig elnyomott kisebbségi kultúráikat újraélesszék.

A hidegháború utáni időszak egyik legnagyobb kihívása volt számos országban a nacionalizmus megerősödése. Az etnikai konfliktusok aligha tekinthetők új jelenségnek, de a 90-es években a korábbinál lényegesen nagyobb területekre terjedt ki ez a mozgalom. A nyugati demokráciákban a nemzeti érzés újjáéledése erősítette fel a helyi kisebbségek nemzeti öntudatát (a baszkok és a katalánok Spanyolországban, a bretonok Franciaországban, stb.) Kelet-Európa és a Szovjetunió gyors politikai és gazdasági átalakulása felgyorsította a nacionalizmus terjedését és mélyülését a „második világban”, a nemzetiségi problémák fellángoltak, annak ellenére, hogy a kelet-európai határok egy része megváltozott és új államok jöttek létre. (Jugoszláviában például a II. világháború óta Európában szokatlan intenzitással tört ki a nemzetiségi ellentét szerbek, horvátok és moszlimok között.) A folyamat első fázisának csúcspontja a szovjet birodalom szétbomlása volt. A szétesés során az újonnan létrejövő államokban az egymással rokon etnikai csoportok sok esetben más-más állam polgáraivá váltak. A harmadik világ legtöbb országában a nemzeti kisebbségek problémája a gyarmatosítás eredményeként alakult ki, ahol az országhatárokat gyakran, a kulturális különbségek és a tömegek akaratának figyelembe vétele nélkül alakították ki.

A nacionalizmus az elmúlt két évszázad legerőteljesebb és leggyakrabban visszatérő politikai eszméje.

A nemzeti eszme a mai napig a modern állam-rendszer központi szervező elve és nagy hatással van a modern társadalmak népeire, fejlődésükre, meghatározva a kisebbségek többnyire hátrányos helyzetét is az egyes országokban.

Érthető, ha a nacionalizmus és az etnikai konfliktusok tanulmányozása a stabilitás és a béke szempontjából fontos szerephez jut a 21. század küszöbén, Közép-Kelet Európában - és nem csak ott.

A kötet célja bemutatni, hogy az itt kisebbségben élő népeknek a kommunizmus semmivé válásának következtében, milyen eltérő módon és hogyan sikerül kivívniuk vagy átalakítaniuk nemzeti önállóságukat, vagy éppenséggel lemondaniuk arról. Másik célja az újonnan megtalált, kialakított nemzeti identitás következményeinek meghatározása és a kelet-európai kis népek bevonása a térség politikai életébe.

A két bevezető elméleti fejezet mellett számunkra a lengyel szerző *A New Interpretation of Ethnicity in Central and Eastern Europe* c. tanulmánya tűnik a legfontosabbnak.

(Kaibinger Károlyné)

Österreich-Ungarn und der Erste Weltkrieg: ein Bildband / Manfred Rauchensteiner. – Graz: Steierische Verl.-Ges., 1998. – 239 p. ill. ISBN 3-85489-012-5

A szerzőnek a „*Der Tod des Doppeladlers*” c. kötete után ez a második, képekkel gazdagon illusztrált munkája, amely a Monarchia életének egy korszakába vezet bennünket. Jól tudja és e kötetével is igazolja, hogy a történeti eseményeket a maguk valóságában a leghitelesebben a korabeli fotókkal lehet a mai olvasók számára bemutatni.

Az első világháborúról igen sok, jó minőségű fénykép maradt fenn. A kötet képanyagának összeállításához a szerző több mint 150 000 képet nézett át,

elsősorban a bécsi Hadtörténeti Múzeum és az Osztrák Hadiarchívum hatalmas fotóállományából. Többszöri szűkítés után a 300 legkifejezőbb kép került be a kötetbe. A válogatásban és a rendezésben segítségére volt a felesége is, akinek a könyvét is ajánlotta.

Mint minden egyéni válogatás, ez is szubjektív. Az archívumokban talált képek zömét a hivatalos k.u.k. haditudósítók fényképészei készítették, némelyiknél a politikai propaganda céljai is tetten érhetők. Más fotográfusok kifejezetten dokumentációs céllal, saját gyűjteményük számára dolgoztak.

A képanyagot a háború jelentősebb szakaszait bevezető leírás után hadszínterenként vagy a csapattestek mozgása mentén rendezte. A képfeliratok tájékoztatnak a részletekről, de a lényeg mindenütt önmagáért beszél. Legyen az Galícia, Dél-Tirol, Bukovina, vagy az olasz Isonzó, a képek legtöbbször mérhetetlen emberi szenvedésről és kiszolgáltatottságról tanúskodik. A frontvonalak lövészárkai, a sebesültek és hadikórházak, pontonhidakon és hómezőkön visszavonulók, az elesettek garmadáinak látványa, mind erről tanúskodik. A dezertőrök nyilvános felakasztása is hozzátartozik elrettentésül a háború borzalmaihoz. Az otthonmaradtak élete is a háború jegyében zajlik: nők dolgoznak a hadiüzemekben és a szegénykonyhákban, meleg sálakat és lábbelit kötögetnek, utolsó értéktárgyaikat cserélik élelemre.

A képsorok a háborút egészen speciálisan, mintegy „történelmi alulnézetből” láttatják. A reménytelen világháború lehangoló és felkavaró dokumentumai azt sugallják, hogy soha ilyen még egyszer. Tudjuk, lett még egyszer. A felvételeknek van egy rejtett lélektani üzenete is, ami az emberiségre nézve, biztató. Az ember még a legborzalmasabb helyzetekben is igyekszik megőrizni méltóságát, a reményt és a rendet, amely alkalmassá teszi a mindenkori újrakezdesre.

(Loránt Istvánné)

The Ukrainian resurgence / Bohdan Nahaylo. - London : Hurst & Co., 1999. - XIX, 608 p. ISBN 1-85065-168-X

A mű szerzője Nagy-Britanniában látta meg a napvilágot, ukrán szülők gyermekeként. *Bohdan Nahaylo* a Szovjetunió, illetve a Független Államok Községe témakörének széles körben elismert szakértője, korábban a londoni Amnesty International majd a Szabad Európa Rádió munkatársa. Jelenleg egy nagyobb nemzetközi szervezet szaktanácsadója. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért a szerző előszavában külön felhívja az olvasó figyelmét, hogy a könyvben előforduló megállapítások és következtetések kizárólag a szerző *saját* véleményét tükrözik, s nem képviselik egyik olyan szervezet nézőpontját sem, amelynek a szerző tagja vagy korábban tagja volt.

A könyv beszerzését eredetileg Kárpát-Ukrajnának és Ukrajnának a magyar történelemmel való igen szoros kapcsolata indokolta, de a kiadvány helyét az OSZK állományunkban sok más érv is alátámasztja.

Számomra kiderült, milyen keveset is tudunk Ukrajna korábbi történelméről, arról, évszázadokon át milyen küzdelmet folytatott ez a nép – amely a világ második legnagyobb szláv nemzete – az önálló nemzeti lét kivívásáért már jóval a szovjet rendszerhez tartozása előtt is.

A Szovjetunió részeként Ukrajna (mely területileg nagyobb, mint Franciaország, természeti kincsekben gazdag, komoly gazdasági erőt képvisel, valamint geopolitikai helyzete okán Európa egyik tengelyének tekinthető) évtizedeken keresztül beolvasztott helyzetben volt. Ennek következtében a világ még mindig nagyon keveset tud Ukrajnáról.

A könyv az ukrán történelem bemutatása után részletesen ismerteti az Ukrajnában végbement-végbementő változásokat és modern politika-történeti áttekintést nyújt. Eddig ismeretlen adalékokkal szol-